

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXII.

Celovec, 15. svečana 1913.

Št. 7.

Vabilo

na

V. občni zbor

„Slovenske kršč.-socialne zveze“

dne 23. februarja 1913 ob 2. uri pop. v veliki dvorani hotela »Trabesinger« v Celovcu.

»Slovenska kršč.-socialna zveza« vabi spet na svoj občni zbor. Preteklo je spet celo leto vztrajnega, tihega, mirnega dela. Občni zbor bo pokazal, kako delo je zveza to leto med koroškimi Slovenci izvršila, občni zbor mora pa tudi pokazati, koliko odmeva in razumevanja je našla zveza med ljudstvom.

Namen zveze je, širiti med koroškimi Slovenci pravo izobrazbo ter jih prepojit s pravimi idejami. Ideje so tista moč, ki vladajo ves svet.

Ker je pa le ena sama resnica, namreč Kristus in njegova cerkev, je pa jasno, da mora celo izobraževalno delo zveze sloneti na edino pravem temelju, namreč na Kristusu. »Vse prenoviti v Kristusu,« to je tudi načelo zveze.

Iz tega sledi, da je prva naloga zveze obvarovati ljudstvo pred lažnjivimi nauki socialne demokracije in vsakovrstnega svobodomiselnosti, ki trgajo ljudstvo od edinega vira resnice, od katoliške cerkve.

Nadalje mora zveza gojiti v slovenskem ljudstvu prave vzore; 1. zato navdušuje koroške Slovence za postavno oblast, ki nam jo je Bog dal, namreč za našega presvitlega cesarja. — Občni zbor naj jasno pokaže, kako brezvestno lažejo oni, ki ravno sedaj sumničijo koroške Slovence veleizdaje. Ljubezen do Avstrije mora ravno na občnem zboru nanovo vzplamteti.

2. Ravno tako je pa občni zbor zveze jasen dokaz naše narodne samozavesti. Dar materinega jezika je božji dar in zasluži največje spoštovanje, prava omika mora in more edino-le na materinem jeziku sloneti.

3. Zveza pa hoče biti koroškim Slovincem tudi prava učiteljica za pošteno, krščansko življenje, ker se zaveda, da ima samo tisti narod prihodnost, ki se drži krščanske morale. Začela bo iz tega razloga odločen boj proti pijančevanju; po občnem zboru se bo vršil ob pol 5. uri prvi protialkoholni shod na Koroškem. Proti alkoholu, ki požre vsako leto dobrih 6 milijonov slovenskega denarja na Koroškem, ki ubija družinsko življenje, ki goni vso našo mladino v nemčurski tabor, moramo napovedati vojsko na celi črti.

Da zveza te cilje doseže, ustanavlja društva, pošilja govornike, zida domove, bavi se posebno z mladino. Da bi pač mogli našo mladino na deželi iztrgati iz rok alkohola, nečistosti! Da bi jo mogli napeljati k varčnosti, k čitanju! — Da bi jo mogli odvaditi plesa ter jo pridobiti za pošteno zabavo, za igre, za petje itd.

Vsi Slovenci, ki ste naši prijatelji, stari in mladi, očetje in matere, fantje in dekleta, pridite v Celovec ter pokažite, da veste ceniti delo zveze. Mi ne bomo omagali, ako vidimo ljudstvo za seboj. — Občni zbor naše zveze mora postati pravi vsekoroški ljudski tabor, da bomo lahko rekli: V tvojem taboru je cel slovenski Korotan.

Za odbor:

Dr. Valentin Rožič, predsednik.
Dr. Lambert Ehrlich, podpredsednik.
Jožef Vajncerl, tajnik in blagajnik.

Lesna trgovina na Koroškem.

Dotaknili smo se zadnjič neke hude rane koroškega gospodarstva. Dognali smo, da največji zaklad koroške dežele, namreč les, polni sicer žepe bogatih laških milijonarjev, domačini pa hirajo. Domačini namreč nikakor ne morejo tekmovati z bogatim laškim kapitalom. Naši lesni trgovci so proti laškim milijonarjem res reveži. Izrazili smo misel, da bi bila že dolgo dolžnost velike, nemško - nacionalne gospode, kaj storiti proti temu. Danes storimo korak naprej ter bomo videli, da Avstrija celo ovira in oškoduje domače lesne trgovce.

Vsaka lesna trgovina povzroči tudi lesno industrijo. To se pravi: Les se dobi iz gozda kot surovo blago. Treba ga je obdelati, treba ga je obrezavati, žagati, da je poraben. To pa ravno je lesna industrija. V ta namen se postavijo raznovrstne žage, tovarne itd. Koroška producira v enem letu približno 1 milijon (ali pa nekoliko manj) kubičnih metrov lesa, in sicer stavbenega lesa (Nutzholz). Drv tu ne vpoštevamo. Vse ta les se mora obdelavati ali v tovarnah ali na žagah ali na katerikoli način. Računajmo, da stane obdelavanje za 1 m³ 6 K, potem je jasno, da vrže obdelovanje lesa 6 milijonov kron za industrijo. Lep denar! Korošci lahko zaslužijo pri lesni industriji 6 milijonov kron. Zdaj pa pojte enkrat gledat postaje: Spodnji Dravberg, Zgornji Dravberg, na Pontabljo in Področico. V vaše največje začudenje drdra mimo vas vagon za vagonom okroglega lesa (hlodov ali tramov, kakor pravijo na Koroškem). Takih vagonov pa vandra na stotine in stotine na Laško in vsak tak vagon odnese naši industriji vsaj 100 kron dobička. Pri nas se ta les ne žaga, ampak na Laškem. Zakaj pa? Imamo premalo žag? Nikakor ne! Na Koroškem je vseh žag, ako se vse tudi male žage in cirkularne žage štejejo, od 4000 do 5000. Ampak žage na Koroškem ponehujajo, stojijo, okrogli les gre na Laško, tam na Laškem pa rastejo vedno nove žage, kot gobe iz tal. Da! Gola resnica je, da niso samo Lah največji lesni trgovci na Koroškem, ampak tudi lesna industrija se prestavlja polagoma na Laško! Naši ljudje pa hodijo v Ameriko! Vzrok tega žalostnega pojava je nesrečna avstrijska tarifna politika. Za 1 vagon desk (ali dilj) znaša namreč železniška tarifa v Avstriji približno ravno toliko kot za 1 vagon okroglega lesa. Do laške meje gresta oba vagona po isti ceni! Zdaj pa nakrat Lah drugače obrne (in Nemčija ravno tako!). Za uvoz vagona okroglega lesa zahteva prav nizko carino, ta prav lahko zleti na Laško, na vagon desk pa položi Lah svojo težko roko ter zahteva šest- do sedemkrat toliko. (Na nemški meji 12 mark za vagon okroglega lesa, in 72 mark za uvoz vagona desk.) Prav ima Lah! On varuje svojo industrijo! On želi, da se vse na Laškem zreže! Avstrija mu pa pri tem imenitno pomaga! Avstrija bi to silno lahko zravnala s tem, da bi tarifo na avstrijski železnici za okrogli les močno zvišala; s tem bi bilo vse urejeno! Ampak ne, to se ne zgodi, in Lah si mencajo roke. — Komu pa je to v prid? Komu je to prav? **Dvema:** 1. Laškim velikim lesnim trgovcem, ki imajo svoje velike žage doma na Laškem in 2. veleposestnikom v Avstriji. Ta namreč se ne marajo ukvarjati z žagami! Razumemo, zakaj ne. Sami se ne razumejo na žage, imeti bi morali svoje nadzornike, uradnike itd. Ker je pa ravno pri žagah potrebno, da gospod sam dan za dnem delo nad-

zoruje, da se ne napravi velike škode, jim je ljubše, da kar cel les gre kot surovo blago na Laško! Za industrijo jim je pa toliko kot za lanski sneg!

Da! Tako daleč je prišlo, da so si avstrijski lesni trgovci celo že postavili žage na Laškem, ker jim v Avstriji ne gre več naprej!

Zopet imamo kapitalizem pred sabo. Novoustanovljenemu društvu koroških žagarjev pa želimo veliko sreče pri svojem boju proti taki pogubni tarifni politiki. Železniška tarifa na okrogli les se mora zvišati. Potem bodo zopet koroške žage cvetele. Zato naj se nemško-nacionalci brigajo, namesto da bi pustili zapirati slovenske župane, ako si upajo reči na celovškem kolodvoru: prosim karto v Pliberk namesto v »Bleiburg«!

Slovenci in Slovani, zglasite se takoj za „Družbo sv. Mohorja“!

Turki in „Kärntner Tagblatt“.

Dežele, v katere je udril Turek in jih vzel v svojo posest, so obubožale in se izpremenile v prave puščave. Največ so pod Turki trpeli balkanski slovanski narodi. Celo koroški Slovenci, ki niso trajno čutili turškega meča, ampak samo v nekaterih letih, so od turških divjakov grozovito veliko pretrpeli. Župnik Unrest na Dholici, ki je živel v drugi polovici 15. stoletja, je bil priča teh strašnih dogodkov in jih je vestno zapisoval.

Leta 1469. so udrili Turki na Kranjsko, Goriško in Spodnje Štajersko; na tisoče ljudi so pomorili, dvajset do trideset tisoč ljudi so odpeljali v sužnost. Vest o strašni nesreči, ki je zadela slovenske dežele, je vzbudila pozornost celo v Rimu, in papež Pavel II. je posebne odpustke naklonil tistim, ki bi Metliko in slovensko krajino branili pred neverniki.

Leta 1473. je turški napad veljal posebno Koroški. Čez Kokrško sedlo so udrili v Železno Kaplo. Od tam so se razdelili na levo in desno in morili v Podjuni. Druga četa je udrila na levo čez Mohličce na sever. Ujeli so 2000 ljudi, katerih se je, ko so pripopali v Savinjsko dolino, nabralo do 8000.

Leta 1476. so Turki zopet udrili na Koroško preko Trbiža. Samostan v Podkloštru so zapalili. Prodrli so tedaj celo v Labudsko dolino. Od Vrbskega jezera do Velikovca je ostalo le malo hiš.

Leta 1478. je po Koroškem zopet udarjalo turško kopito. Tedaj so turško »dobroto« občutili tudi Nemci na Zgornjem Koroškem. Silno veliko plena, 10.000 ujetih kristjancev in mnogo drugega blaga so tirali s seboj. Koroške ujete Slovence so pa tedaj rešili viteški Hrvati, ki so Turke na povratku napadli in jih tako porazili, da se je od 20.000 Turkov rešilo le 5000.

»Kärntner Tagblatt« bi v svojem turkofilstvu označil morda to tako: V resnici ti »krščanski« Hrvati v ničemur, tudi v grozovitostih ne zaostajajo za »prasovražniki« krščanstva, kakor je pisal glede balkanskih narodov v letošnji 33. številki.

Kaj so morali od Turkov pretrpeti šele Bolgari in Srbi, si bo vsak lahko mislil. Kdor ni zbežal v nedostopne gore, ni bil soveda življenja varen. Ker pa kamenja v gorah tudi nihče ne more grizti, so nastale četaške bande, ki so se seveda preživljale z ropanjem po turških vaseh. Ti četaši, ki so se ohranili do današnjega dne in so ži-

veli s Turki v največjem, zgodovinskem sovraštvu, seveda v sedanji vojski s Turki niso ravnali z rokavicami. Ne odobravamo tega, toda razumljivo nam je. Srbska redna vojska z Albanci tudi ni ravnala vedno in povsod prav. Toda zakaj? Povsod so se oboroženi Albanci, ki so se vojskovali ob strani turške vojske, navidezno udali in razvili bele zastave. Ko pa so prišli Srbi blizu, nič hudega sluteč, so jih ope-tovano napadli in po več sto zavratno umorili. Da Srbi niso potem Albancem več verjeli, ampak so v divji jezi počenjali tudi nedopustne grozovitosti, si lahko mislimo. Saj je znano, kake grozovitosti so uganjali pruski vojaki v francoski vojski!

Turki seveda niso bili morda boljši. Dopis katoliškega bolgarskega župnika Boneva dokazuje to:

Turške grozovitosti.

»Bili smo priče strašnih turških grozovitosti. Peta kompanija 37. polka je južno od Ak - Bunarja s predrznim pogumom napadla turški oddelek okoli 4000 mož. Večina bolgarske čete je bila ubita ali ranjena; pešiča preostalih vojakov se je morala umakniti ter pustiti ranjence in mrtve na bojišču. Eno uro pozneje je prišlo na pomoč topništvo, premagalo Turke in osvojilo prejšnjo bolgarsko pozicijo. Na bojišču so našli mnogo bolgarskih ranjencev; vse ranjence so Turki še prebodli z bajonetom, nekaterim so porezali nos, ušesa in še druge ude. Videli smo tudi, kako so topovi iz odrinskih trdnjav streljali na oddelek bolgarskega rdečega križa, ki je pokopaval mrličje. Še hujše grozovitosti so uganjali Turki nasproti mirnemu neoboroženemu prebivalstvu. Skozi Ak - Bunar je potovalo mnogo bolgarskih družin, ki so se na čudovit način še rešile iz razdejanih krščanskih vasi. Ti begunci so nam pripovedovali strašne reči, ki so jih Turki uganjali proti bolgarskim ženam, deklicam in otrokom. Turki so zares sramota za kulturno Evropo, ki je toliko časa mirno gledala turško barbarstvo.«

Zato se kaj čudno glasi večno premlevanje »Kärntner Tagblatta« o grozovitostih balkanskih vojsk, ki so seveda zelo pretirane, saj skoro vse te vesti prihajajo od priznanih lažnjivcev Albancev. O turških grozovitostih je krščansko - socialni »K. T.« seveda vedno le na kratko in mirno poročal, grozovitosti balkanskih kristjanov pa mu ne dajo miru, in zadnjič je še pripomnil: To so storile tiste balkanske države, ki so šle na »križarsko vojsko« kakor na »sveto vojsko«.

Sploh je »K. T.« ves čas stal v vojski med balkanskimi krščanskimi državami in Turki na strani Turkov in pustil Turke zmagovati — v svojih predalih. Gotovo tudi ne iz golega »krščanskega prepričanja«, tako da so se njegovi slovenski čitatelji že kar zgražali.

Kakšno stališče da je zavzel »K. T.« nasproti balkanskim državam v vprašanih glede odnošajev do naše države, je popolnoma njegova zadeva in mu nič ne ugovarjamo. Toda njegovo stališče v vojski med balkanskimi državami in Turki z globokim obžalovanjem obsojamo. Žalostno je dovolj, da so v tem vprašanju zapustili nemški krščansko - socialni listi krščansko stališče in so se z vso vnemo zavzeli za Turke. Morda iz ljubezni do Nemčije, katere generali poveljujejo turškim četam v Skadru in Odrinu in katere general von der Goltz paša je naredil za Turke nev vojni načrt. To bo neizbrisljiv madež, ki bo ostal Nemčiji za vse večne čase! Vederemo!

Obnovljena krvava vojska.

Križ zmaguje nad polmesečem.

Druga doba krvave vojske na Balkanu se je začela zopet z zmagami Bolgarov in njihovih srbskih zaveznikov. Že dosedanji boji so pokazali, da bo borba izredno krvava in morda ljutejša od prvih bitk. Bitke pri Lozengradu, Lule-Burgasu in Čorliju so bile zelo vroče in je na obeh straneh padlo veliko žrtev. Toda naskoki modernih trdnjav, kakor sta Odrin in Skader, zahtevajo še več žrtev kakor bitke na bojnem polju. Bolgari so svojo glavno moč postavili pred odrinsko trdnjavo. Zdi se, da so se pri Čataldži odločili samo za brambo, na polotoku Galipoli in na Marmorskem morju pa hočejo preprečiti nadaljno izkrcavanje turških vojakov iz Azije in varovati desno bolgarsko krilo pri Čataldži ter skrbeti, da turška armada pri Galipoliju ne bi motila oblegovalcev Odrina. Zato ni verjetno, da bi se pri Čataldži dali Bolgari izvabiti iz utrjenih pozicij pred turške trdnjave, dokler Odrin ne bo padel. Pač pa na Galipoliju Bolgari niso ostali samo pri obrambi, ampak so turški napad tako krepko odbili, da je bolgarska defenziva (obramba) prešla v ofenzivo (napadanje).

Izpred Čataldže je došlo poročilo, da se udeležujejo tam bitke tudi Srbi, in sicer z artilerijo. Morda so izpred Odrina poslali del srbske artilerije k Čataldži, ker so se prvotna poročila glasila, da je pred Odrinom 50.000 Srbov, nekatera novejša poročila pa trdijo, da jih je tam le 30.000. Bolgarski katoliški župnik Ivan Bonev je iz Ak-Bunarja v odrinski okolici z dne 29. januarja poročal »Slovencu«, da oblega Odrin 120.000 bolgarskih in 60.000 srbskih vojakov. Izpred Čataldže je prišlo okoli 40.000 vojakov z raznovrstnim topništvom. Nad 900 topov je namerjenih proti Odrinu. Mogoče je torej, da so bolgarsko artilerijo pri Čataldži zamenjali s srbsko izpred Odrina.

Na Galipoliju podpirajo Bolgare Grki z brodovjem, ki izkrcava tam bolgarske, pa tudi srbske in menda tudi grške čete. Sploh se je v osodnem, odlučnem trenutku izkazala sloga in edinstvo balkanskih zaveznikov in dokazala, da spori zaradi medsebojne razdelitve pridobljenega ozemlja niso tako resni, kakor jih je slikalo Turkom prijazno nemško časopisje.

Javnosti uspešno obstreljevanje Odrina in nove zmage Bolgarov nad turškimi četami niso presenetile, ker tudi ni bilo kaj drugega pričakovati. Pač pa so osupnili svet drzni in uspešni naskoki Črnogorcev in Srbov na važne utrdbe pred Skadrom. Vidi se, da vojna moč Črnogorcev pred Skadrom ni opešala, ni uničena, ampak da ni imela potrebnega orožja. Trdnjava je imela velike topove, Črnogorci pa niso imeli težkih oblegovalnih topov, vsaj v potrebnem številu ne. Ko pa so dobili sedaj od Srbov velike oblegovalne topove, pa s pomočjo srbskih čet pod vodstvom generala Popoviča pri Skadru uspešno obstreljujejo in naskakujejo.

Soditi po dosedanjih uspehih zveznih armad ni dvoma, da bojo balkanske zvezne države zmagale, in morda bo res doletela bolgarsko armado čast, da bo zasadila na mesto polmeseca na cerkvi sv. Sofije v Carigradu znamenje sv. križa, če zavistne velevlasti tega ne preprečijo. Saj se je žalibog v vojski med Turki in balkanskimi kristjani pokazalo, da se velevlasti v svoji politiki nasproti drugim državam ne dajo voditi od principov krščanske morale. Morala in vera sta jim deveta briga, vse pa poželjivost po tuji zemlji in oškodovanje tretjega v svojo korist.

Opozarjali bi tu na preizkušeno, dobro domače zdravilo, kakor je že več let sem znani Fellerjev fluid z zn. »Elsafluid«. Tudi neveren Tomaž poizkuša, če sliši tako prepričevalne besede, kakor jih čitamo v pismu baronice Geramb v kopališču Buziás pri Temesváru. Glasi se: »Že davno sem hotela pisati v listih, naj bi se razglasilo, kako izbornu učinkuje Fellerjev »Elsafluid«. Imela sem toliko bolečin, skrnino in slab vid, utrujenost in glavobol, bolečine v hrbtu in slabost in odkar rabim Fellerjev »Elsafluid«, sem popolnoma zdrava.« Verjamemo, da bi tudi naši bralci bili hvaležni po takem po-

Bolgarsko uradno poročilo o turških porazih na bojiščih.

Sofija, 9. februarja. Uradno se poroča: Turška galipolska armada je poizkusila včeraj proti bolgarskim pozicijam pri Bulairu z ofenzivo. Bolgari so mirno čakali na prihod Turkov in se nato vrgli nanje z vso silo. Vnel se je krvav boj, ki je trajal do treh popoldne. Bolgari so takoj pri prvem spopadu prešli v energično ofenzivo in zapodili Turke nazaj. Pri zasledovanju so prodri tik pred utrdbe pri Bulairu. Turki so pustili na bojišču izredno veliko število mrtvih in ranjenih. Bojišče je bilo posejano s padlimi vojaki, puškami, topovi in različnimi rečmi. Med mrtvimi je 20 turških častnikov. Učinek bolgarske artilerije in naskok infanterije je bil uničevalen. Turške izgube so velikanske. Na bolgarski strani je bilo ranjenih 412 vojakov in pet častnikov in dva častnika ubita. Število padlih vojakov še ni znano, pa ne bo veliko. To je že druga bolgarska zmaga pri Galipoliju. Ujetniki pripovedujejo, da se je na turški strani bojevalo šest divizij. Bolgarske čete so ostale tik pod utrdbami. Proti večeru so skušali izkrcati Turki pri Šarköju pod zaščito vojnih ladij več čet. Bolgari so mirno čakali, da so dospele prve čete na suho, nakar so se zapodili nanje, jih deloma pobili, deloma ujeli, ostale pa prisilili, da so se morali umakniti nazaj na ladje. — Bombardiranje Odrina se uspešno nadaljuje. Dezerterji pripovedujejo, da bega prebivalstvo neprestano iz enega dela mesta v drugi del, da se reši pred bolgarskimi kroglijami, ki padajo v mesto. — Pri Čataldži so se vsi turški poizkusi, da bi prešli v ofenzivo, dosedaj popolnoma izjalovili. Med turškimi ranjenci in ubitimi je tudi mnogo črncev. Turki so poizkusili izkrcati nekaj čet tudi na obrežju Črnega morja blizu Podima, a se jim ni posrečilo. Čete so pustile na bojišču 25 mrtvecev in 16 ujetih. Od Bolgarov so bili ubiti trije in 18 je bilo ranjenih. Turške ladje, dve križarici, dve torpedovki in šest manjših ladjic, so zopet odplule.

Obleganje Skadra. Uspehi črnogorsko-srbskih operacij.

Cetinje, 9. svečana. Uradno se izjavlja: Desno krilo kolone generala Martiničevića je včeraj zavzelo neko vas tik pod taraboškimi utrdbami. Levo krilo prodira ob obrežju Skaderskega jezera in je že dospelo do Širočke gore. Centrum se je približal taraboški trdnjavi na 200 metrov. S Širočjih višin in z Oblika združena srbsko-črnogorska artilerija neprestano bombardira taraboške utrdbe. Srbski oddelek, pod poveljstvom podpolkovnika Popoviča, in več črnogorskih bataljanov operira okolu Brdice, kjer so se vršili že ponovni spopadi s turškimi četami. O armadi prestolonaslednika Danila se poroča, da prodira polagoma naprej in da je že zavzela pozicijo Veliki Bardanjol. Ujeti Turki potrjujejo vest, da je skaderski poveljnik Hasan Riza bej ubit, pač pa naglašajo, da ima posadka še dovolj municije.

Cetinje, 9. svečana. Uradno se poroča, da so danes Črnogorci zavzeli tudi Mali Bardanjol, jako važno utrjeno turško pozicijo, kjer so se vršili boji cela dva dni. Turki so se umaknili v velikem neredu v Skader. Črnogorci so spravili na novodobljeno pozicijo težke oblegovalne topove. Danes so združeni Srbi in Črnogorci zavzeli naskok na pozicijo Brdica. Izid bitke še ni znan.

Kako se je začelo obstreljevanje Skadra.

»Neues Wiener Tagblatt« je poročal iz Cetinja: V petek, dne 7. svečana ob 10. uri dopoldne je dal general Martinović povelje,

Naše otroke odgojevati v zdrave in srečne ljudi

je naša najlepša življenjska naloga, toda otroci so večkrat slabotni, malokrvni in se nalezejo vsled neprevidnosti, prepriha, prehlajenja razne bolečine in nadležnosti. Otrok se ne sme zanemarjati, če so nahodni, hripavi, zasluženi, če tožijo vsled bolečin v grlu, pehanja ob strani in prsobola, ampak potruditi se je treba, odpraviti tudi najmanjša zla, predno se iz tega razvije kaj hujšega.

izkusu. Poceni je končno tudi sredstvo, ker tucat za poizkušnjo stane samo 5 K franko.

Ena izmed mnogih, važnih nalog matere je, da pazi, da je odvajanje pri otrocih redno. Najhujše posledice ima lahko zaprtje. Toda ne drastičnih sredstev! Kot lahko odvajalno in obenem prebavljanje urejajoče sredstvo, ki nikdar ne odreče, smo preizkusili Fellerjeve rabarbara-kroglice z znamko »Elsakroglice«. — 6 škatlic franko 4 K. Oba izdelka se dobivata pristna pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsatrg št. 67 (Hrvatsko).

da se začne obstreljevanje Skadra. Kralj Nikolaj se je pri prvem strelu prekrizal in dejal: »Vsemogočni Bog, pomagaj danes meni in mojemu narodu.« Ob 11. uri dopoldne so med ljutim grmenjem topov Brdanjoli odrezali od Skadra.

Srbi zavzeli Brdice.

Belgrad, 9. svečana. Srbi so v petek zavzeli pred Skadrom Busati, Sileči in Brdico. Potopili so tudi en turški monitor na Skaderskem jezeru. Srbskim četam poveljuje Damjan Popović.

Črnogorske in turške izgube pri Skadru.

Cetinje, 10. svečana. (Uradno poročilo.) Po tridnevni boji na Bardanjolu je na črnogorski strani bilo ranjenih in ubitih 2500 mož. Od Turkov je obležalo okrog 4000 mož. Na Tarabošu in pri Brdici traja boj že tri dni. Čeravno se morajo čete bojevati proti trdnjavam, ki so obdane od žičnih ograj, vendar nepretrgoma prodirajo. Več utrdb so že zavzele. Izgube so na obeh straneh velike, ki jih pa ni mogoče natanko dognati, ker se ljuto bojevanje še nadaljuje.

Albanci ujeli dva srbska bataljona.

Belgrad, 9. svečana. Uradno se poroča, da so vse vesti, da so Albanci blizu Lješa ujeli dva srbska bataljona, popolnoma izmišljena.

Turško uradno poročilo o položaju na bojišču.

Carigrad, 9. svečana. Oficielni turški komunikacije opisuje vojno stanje na bojišču sledeče: Pred Čataldžo je položaj neizpremenjen. Na levem krilu sta naša infanterija in kavalerija vrgli sovražnika nazaj. — Na galipolskem polotoku se vrše med bolgarskimi in turškimi četami pred Bulairom neprestani boji, ki pa dosedaj še niso spremenili situacije. — Oblegovanje Odrina se nadaljuje.

Poveljnik turške artilerije v Odrinu nemški častnik.

London, 10. svečana. Iz Svilena poročajo, da se je vršilo bombardiranje Odrina v noči na nedeljo tako silno, kakor dosedaj še nikdar. Tudi Turki so odgovarjali zelo sigurno. Turški artileriji v Odrinu poveljuje neki višji nemški častnik.

Kaj bo zahtevala Bolgarska pri novih mirovnih pogajanjih.

Dunaj, 10. svečana. »Politische Korrespondenz« poroča iz bolgarskih diplomatskih krogov, da bo bolgarska vlada pri bodočih mirovnih pogajanjih zahtevala odstop celega odrinskega vilajeta in mesta Rodosto na Marmarskem morju. Rodosto bi naj postalo novo trgovinsko pristanišče, ki bi posredovalo trgovski promet med Novo Bolgarsko in turškimi maloazijskimi provincami. Rodosto je torej v trgovskem oziru prav tolike važnosti, kakor je Odrin važen za Bolgarsko kot strateška in politična točka.

Tuje vojne ladje pred Carigradom.

Carigrad, 10. svečana. Francoska vojna ladja »Viktor Hugo« in italijanski vojni ladji »San Marco« in »Pisa« so dospele sem.

Grški letalni stroji nad Dardanelami.

Milan, 9. svečana. »Secolo« je objavil obširno brzojavko svojega poročevalca na otoku Lemnos o drznem poletu grškega vojaškega letalca Mutussis. V luki Mudras na Lemnu je zasedel pomorski letalni stroj in preletel ž njim Dardanele. Pri Kap Nagara je spustil na turški arzenal štiri bombe. Čez poldruge ure se je Mutussis, ker se mu je pokvaril motor, vrnil in se spustil na morje. Torpedolovec je plul nasproti in vzela na krov pomorski letalni stroj in letalca s pridelnim mu častnikom. Letalca sta zatrjevala, da sta Galipoli dvakrat križem preletela in da sta turške pozicije prav lahko spoznala. Preletela sta 180 kilometrov.

Križarka »Hamidie«.

Carigrad. Po zasebnem poročilu iz Port Saida so v Rdečem morju tri grške vojne ladje obkolile turško križarko »Hamidie« in jo prisilile, da se je morala udati.

Velikanske žrtve za Skader.

Pariz, 11. svečana. Iz Cetinja se poroča, da je pri bojih okoli Skadra padlo 126 črnogorskih častnikov, med njimi dva nečaka kraljice Milene, en brat kraljice pa je bil ranjen.

Riza beg ni umorjen.

Carigrad, 11. svečana. Tu izjavljajo, da je vest, da je bil Hasan Riza beg v Skadru umorjen, brez podlage.

Rumunija ne odstopi od svojih zahtev.

Dunaj, 11. svečana. Tukajšnje rumunsko poslaništvo izjavlja, da Rumunija slejkoprej vztraja na odstopitvi teritorija od Silistrije do Balčika s tema dvema mestoma vred.

Avstrijska diplomacija je vedno na slovanški strani.

Bukarešt, 11. svečana. Avstro-Ogrska bo te dni v Sofiji intervenirala v prilog rumunskim zahtevam.

Dnevne novice in dopisi.

Družba sv. Mhorkja prosi gospode poverjenike, da takoj začnejo z nabiranjem udov.

Namesto venca na grob č. g. Dragasnika je daroval gospod državni in deželni poslanec Fr. Grafenauer za štrajkujoče delavce v Vevčah 5 K in za »Slovensko Stražo« 10 K, ker je bil dragi pokojnik štrajkovec zoper vse krivice in je bil stražar na slovenski meji.

Odgovor na celovško demonstracijo. G. profesor B. Štifter, slovenski rojak, je poslal našemu uredništvu v odgovor na »slavno« nemškonacionalno demonstracijo za naredne namene 25 K s pripombo, da v Kalugi nihče ne more verjeti, da bi bila demonstracija s pljuvanjem na dame na civiliziranem svetu mogoča. Dober odgovor! Hvala gospodu profesorju! Kjer najbolj boli, bomo celili.

Osebna vest. C. kr. stavbnemu svetniku Jožefu Dainerju pri c. kr. deželni vladi v Celovcu je podeljen naslov in značaj višjega stavbnega svetnika.

Garnizijske vaje. V sredo, dne 13. t. m., je bila ob pol desetih alarmirana cela celovška garnizija k vajah v celovški okolici. Čez Krko so napravili pijonirji poizkusni most. Vaje je vodil generalmajor g. pl. Njegovan.

Odpad od vere. V Celovcu sta odpadla od katoliške vere in pristopila k protestantizmu Franc Jazbec, trgovski pomočnik, stanujoč v Lidmanskega ulici 47, rojen 11. aprila 1887 v Mariboru, in Berta Dorner, zasebnica, stanujoča v šentrupertski ulici št. 23, roj. dne 23. septembra 1880 v Fohndorfu na Štajerskem.

Nesreča. Dne 10. t. m. se je pri podiranju dreves ponesrečil Janez Krumpl podmače Gregl v Gorinčičah pri št. Jurju pri Celovcu. Dobil je notranje in zunanje hude poškodbe. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico v Celovec.

Definitivni orožniški postaji s tremi možmi dobila s 1. sušcem občini Škofiče ob Vrbskem jezeru in Škofji dvor pri Celovcu. V Škofjem dvoru bodo stanovali v Krasnikovi vili in v Škofičah pri Bürgerju.

Vojaški nabori na Koroškem se vršijo: V Borovljah 1. in 3. sušca, 256 nabornikov. — Celovška okolica v hotelu »Grömmer« 4., 5. in 6. sušca, 600 nabornikov. — Trg 7., 8. in 10. sušca, 488 nabornikov. — Celovec mesto v hotelu »Grömmer« 11. sušca, 200 nabornikov. — Kötschach 13. sušca, 190 nabornikov. — Šmohor 15. sušca, 200 nabornikov. — Špital o. D. 17. sušca, 195 nabornikov. — Milštat 18. sušca, 140 nabornikov. — Sovodje 26 sušca, 150 nabornikov. — Zg. Bela 28. sušca, 110 nabornikov. — Greifenburg 29. sušca, 200 nabornikov. — Winklern 31. sušca, 140 nabornikov. — Paternion 1. aprila, 200 nabornikov. — Beljak 2., 3., 4. in 5. aprila, 800 nabornikov. — Podkloster 7. aprila, 200 nabornikov. — Trbiž 8. aprila, 198 nabornikov. — Rožek 9. aprila, 200 nabornikov. — Št. Vid ob Glini, 10. in 11. aprila, 340 nabornikov. — Krka 12. aprila, 200 nabornikov. — Breže 14. in 15. aprila, 320 nabornikov. — Svinec 16. in 17. aprila, 280 nabornikov. — Velikovec 18. in 19. aprila, 400 nabornikov. — Železna Kapla 21. aprila, 128 nabornikov. — Dobrlavas 22. aprila, 200 nabornikov. —

Prevalje 23. aprila, 170 nabornikov. — Pliherk 24. aprila, 200 nabornikov. — Št. Lenart ob Lab. dol. 25. aprila, 200 nabornikov. — Volšperg 26. in 28. aprila, 400 nabornikov. — Št. Pavel 29. in 30. aprila, 400 nabornikov.

C. kr. deželni šolski svet za Koroško je z ozirom na sklep deželnega zbora z dne 28. septembra 1912 sporočil okrajnim šolskim svetom, naj bodo pri priporočanju prošenj za podpore, remuneracije itd. kolikor mogoče natančni, da se deželni šolski zaklad čimmanj obremenjuje. Res, varčevanje je lepa čednost in tembolj še pri oblasti, katera v zasledovanju od nemškega Volksrata narekovanih namenov in ciljev te lepe čednosti ravno ni imela preveč. Toda c. kr. deželni šolski svet naj začne varčevati in šparati pri izdatkih, kateri služijo edino in zgolj v nemško-nacionalne namene in v korumpiranje itak že v strašni meri korumpiranega nemčurskega in nemško-nacionalnega učiteljstva na Koroškem. Ali ne služijo »Judeževi groši« iz tistega zaklada 5000 kron za »zaslužne učitelje na utrakvističnih šolah« skoro edino-le podpiranju učiteljev, kateri so vneti agitatorji za nemško-nacionalno stranko in za nemštvo sploh? To potrjuje tudi dejstvo, da dobivajo nagrade iz tega zaklada tudi učitelji — nemških šol na slovenskem delu Koroške. Čemu sta tisti dve ustanovi za učiteljsčnike, kateri se učijo slovensko? Ali ni to čisto navadna lumparija, da c. kr. deželna šolska oblast, katera pošilja slovenske učitelje med — Nemce, z deželnim denarjem podpira ljudi, kateri bodo pozneje, ker imajo v spričevalu zapisan red iz slovenskega jezika, nastavljeni med Slovenci kot nemško-nacionalni agitatorji? Ali živimo v pravni državi ali v nekdanji — Turčiji?

Socialdemokratski poslanec Schuhmeier ustreljen. V noči 11. t. m. ob tri četrt na 11 je na Dunaju na kolodvoru ustrelil z revolverjem v glavo iz shoda v Stockerau-u vračajočega se poslanca Schuhmeierja žičar Pavel Kunschak, brat dunajskega krščansko-socialnega delavskega voditelja Kunschaka. Napadalec je pomeril na Schuhmeierja iz bližine in ga je zadel v levo uho. Schuhmeier se je takoj zgrudil mrtev na tla. Policija je napadalca aretirala, ki je dejanje takoj priznal in rekel, da se je hotel nad Schuhmeierjem maščevati, ker so ga socialni demokratje kot pristaša krščansko-socialne delavske stranke preganjali in ga spravili ob kruh. Vsled bojkota socialnih demokratov ni nikjer dobil več dela. Kar si je prej prihranil, je porabil z ženo in otroki. Ko ni imel več krajcarja in ni dobil dela, je izvršil napad. Napadalec so izročili deželnemu sodišču.

Velikovški patrijotje. Poset deželnega predsednika je spravil velikovski občinski urad v jako hudo zadrego. Pokazati so hoteli namreč očitno avstrijski patriotizem; toda kako ga udejestiti, ko občina nima niti avstrijske zastave. »Sila kola lomi,« pravi stari pregovor. V svoji stiski so se zatekli k nekemu domačemu »Fijakarju«, kateri jim je pomagal iz zadrege ter posodil zastavo z avstrijskimi barvami. Jako slabo more prestiti občinski blagajni, in čudimo se očku »Pinteriču«, da se že ni obrnil na »Südmärko«, ki bi mu gotovo kreditirala toliko, da si občina nabavi avstrijsko zastavo. Sicer pa itak ni potreba toliko izdatkov, kajti glavno je, da si šteje občina »Frankfurtarco« v svojo last. Takšen je torej patriotizem pristonemških Velikovčanov. Povsod vidijo le srbofilstvo in izdajstvo Slovencev! Da, še več! Ker ne zadostujejo izmišljotine domačinov, podrega očka Pinteriča še znani Dobernik, da naj vendar enkrat napravi red med izdajalci Slovencev, ki pohajajo — v Narodni dom!

Borovlje. Hranilnica in posojilnica v Borovljah je imela svoj občni zbor dne 26. januarja. Iz letnega poročila se razvidi, da si je v dobi petih let svojega obstanka ustvarila trdno podlago in pridobila zaupanje občinstva. Kljub temu, da je bilo v pretečenem letu povsod pomanjkanje denarja, se to pri nas ni občutilo, stanje hranilnih vlog se je celo zvišalo za 20.000 K in so znašle koncem leta 123.336 K 75 vinarjev. Stanje posojil je 105.950 K 82 vin. Pri drugih zavodih je naloženih 14.506 K. Vplačanih deležev je 565 K. Čistega dobička je bilo 310 K 88 vin., ki se je pridalo ves k rezervi, ki znaša 1801 K 6 vin. Vsega denarnega prometa

je bilo 101.951 K 8 vin. S 1. januarjem t. l. se je tudi pri nas dvignila obrestna mera za $\frac{1}{2}\%$ in znaša od vlog $4\frac{1}{2}\%$ in pri posojilih $5\frac{1}{2}\%$. Namesto radi preobilih opravil prostovoljno odstopivšega člana načelstva, g. Janeza Frica, se je nanovo izvolil g. Janez Singer, p. d. Helfar na Strugi. Prepričani smo, da vsi člani z radostjo pozdravljajo izvolitev veleuglednega in občepoštovanega gospoda Singerja. Odbor se bo tudi nadalje potrudil, da bo vestno opravljal svoj posel in ustrezal po možnosti vsem željam vlagateljev kakor tudi združnikov.

Z dežele. (Nekaj zadnji demonstiaciji.) Slučajno mi pridejo v roke »Freie Stimmen«. Skoraj cela stran je natisnjena o zadnji demonstraciji proti naši prireditvi v hotelu »Trabesinger«. Po tem listu zadene zopet krivda le nas Slovence, s katerimi hočejo Nemci po pisanju tega lista tako lepo v miru živeti. Je že tako. Dokler ne bo zadnji Slovenec upognil svojega tilnika nemški komandi, do takrat bomo zmiraj »hecarji« le mi in tako, pravijo, je bilo tudi zadnjič. Pisec teh vrst sem se namenil tudi malo razveseliti se ta pust in iti na veselico v Celovec. Med potjo najdem kmalu lepo družbo. Ali že v Svetnivasi sem zaznal, da se nekaj kuha. Ujel sem namreč na uho nekaj besed tam čakajočih celovških sanjkačev. Vendar nisem vedel, zakaj gre. Ali komaj pridemo na Fürstov trg, že zaslišimo huronsko vpitje in žvižganje. Pred čuvajnico v Salmovi ulici pa stojita na sredi ceste dva redarja in gledata — od daleč proti Trabesingerju. Zdaj sem bil na jasnem. Kljub vsemu polomu smo šli naprej, pomešali se med gručo in se prerinili do vrat hotela, katera so bila zaprta. Nas seveda kričajoča druhal ni spoznala, da smo Slovenci in da gremo na veselico, sicer bi nam tudi tako šlo kakor gosp. dr. Brejcu in drugim, katere so poznali. Ali tako poceni bi pa to ne bilo; dali bi jim okusiti naše kmetske in delavske pesti in si poiskali pravico sami. Tista dva redarja, ki sta čuvala pri zaprtih vratih, bi nas itak ne mogla braniti. Nekaj pri vsem tem mi pa kot nekemu kmetu vendar ne gre v glavo. Glejte! Če se na deželi kmetje izgovorijo, da svojih otrok ne bodo pošiljali v šolo k učitelju, ki otroke bije in trpinči, staknejo v Celovcu krivce celo v oddaljenih Selah; v Celovcu pa, kjer je sedež in središče vseh uradov, cela kompanija redarjev, žandarmerija in vojaštvo, se nabere tisoč glav brojčca tolpa ljudi, katero se še podpihuje z nagovori in hujska proti mirnim sodeložanom druge narodnosti. Ali se vse to sme? Ali tu ne bodo našli krivcev? Če je to vse dovoljeno, vprašam, če je tudi meni dovoljeno, vzeti v roko kol in nagnati vsakega škrica, ki ga zasačim v svoji seči ali planini, kjer mi pogazi travo in preganja živino? Če se vse to sme, pojdemo tudi mi, in to s tem večjo pravico, demonstrirat zoper tiste, ki pridejo med nas Slovence prirejat »Südmarkine« in »Schulvereinove« veselice. Prosim, gospod urednik, odgovorite nam na to. — Slovenski kmet.

Črna. V predzadnji listnici »Štajerca« stoji: Jos. Štefan, Črna; Dotičnega spisa nisimo sprejeli; pošljite še enkrat; ako je za naš list primerno, objavimo gotovo. Pozdrav! Torej Jožef Štefan iz Helene je en tak štajercijanski mazač. Nekdanji »soci« je postal pristaš »Štajerca«, ker je postal »Vorhauer« in general v Podpeci med nemčurji. Ima dobro vsposobljenost za »Štajerca« kot njegov urednik, ki ima isto zgodovino.

Iz Podjunske doline. (Odiranje kmetov.) Velikovec je že od nekdaj slovel po svojih dobro obiskanih tržnih sredah, ki so včasih bolj obiskane, kakor marsikje kak semenj! A zdi se, da hočejo sedanji mestni očetje, ki so, kakor znano, hudi nemški nacionalci, sami skrbeti zato, da bi bolj redke postale. V sredo, dne 29. januarja, ko so kmetje svoje zaklane svinje pripeljali, so pustili naenkrat razbobnati po trgu, da je občina sklenila pobirati od zaklane živali pretirano visoke pristojbine. Poslušajte, ljudje božji, skoro neverjetno!! — Od zaklanega prašiča kar celo krono. Da je nastala vsled tega velika ogorčenost med kmeti, je lahko umljivo, ker to je naravnost odrtija ubogega kmeta-trpina. Mi ne vemo, ali vlada v občinski blagajni taka suša, da je to potrebno. Povemo pa,

da naj Velikovčani sami sebi nasledke pripišejo, če bomo kmetje toliko pametni in bomo svoje prašiče rajši na domu prodajali, kakor pa jih vozili v Velikovec na trg in se pustili tam odirati. — Kmet.

Glinje. (C. kr. deželni šolski svet »avstrijske Turčije«) je imenoval za učitelja na tukajšnji šoli znanega nemčurja in še večjega duševnega reveža Petra Wrulich a iz Slov. Plajberga. Plajberžani se bodo sicer oddahnili, da se znebijo človeka, kakršen je Wrulich, toda nam Glinjčanom pa nikakor ni vseeno, koga dobimo za učitelja svoje dece. Naše skromno mnenje je, da mora c. kr. deželna šolska oblast saj nekoliko tudi upoštevati želje ljudstva, ozir. davkoplačevalcev. Toda za šolske oblasti avstrijske Turčije so merodajni samo ukazi in povelja nemškega Volksrata. Sicer se po razsodbi c. kr. upravnega sodišča iz leta 1911. občina lahko ubrani učitelja, katerega ne mara, toda »c. kr.« deželni šolski oblasti avstrijske Turčije je za razsodbe najvišjih sodišč ravno toliko mar, kakor za lanski sneg, kajti »c. kr.« deželni šolski svet koroski je — podružnica nemškega Volksrata in kot tak ima »privilegirano pravico«, prezirati od cesarja potrjene postave in razsodbe »c. kr.« najvišjih sodišč. Sicer pa tudi v avstrijski Turčiji ne more biti drugače! Petru Wrulichu, kateri je bil kot dijak še Slovenec in je šele pozneje po vzorcu boroveljskih »pra-Nemcev« odkril svoje nemško pokolenje od tevtenburškega Armina, povemo že v naprej, naj bo v Glinjah miren in pohleven, kajti drugače mu znamo življenje med nami pošteno zagreniti!

Št. Peter pri Vašinjah. (Občinske volitve.) Proti občinskimi volitvam, ki so se vršile dne 28. decembra minolega leta, je bil vložen protest od velikovških purgarjev (ki vsi skupaj ne plačajo toliko davka v občini, kot boren domač bajtar) z Nageletom na čelu ter od posilinemcev pri Sv. Neži pri Velikovcu, s svojim vrhovnim poglavarjem, gozdarjem Feinigom. Obžalovanja vredno pa je, da se je pridružil tej čedni družbi v novejšem času tudi še prejšnji najemnik »Narodnega doma« v Velikovcu, gospod A. Stersche. Sicer se mu pa tudi ni čuditi, kajti on ima vezane roke, saj so vendar edini njegovi gosti — le Fortschritlerji in Velikovčani. Slovencem-domaćinom torej ni nobene hvale dolžan. To postopanje omenjenih nemškutarjev je pokazalo očitno dovolj, kako prijazna, kako naklonjena je vam, slovenski kmetje, nemškutarstva, takozvana fortschrittlich ali deutschfreundlich gospoda! Kakšne zveze in stike imajo ti ljudje z uradi, kaže dejstvo, da so vedeli že približno štirinajst dni prej, nego občinski urad, da so volitve razveljavljene! Imenitna uradna tajnost; morebiti pa so uradi samo izvrševalni aparat Nageletovih misli! Kako se interesirajo nemškutarji iz Velikovca in Sv. Neže, oziroma kakega pomena so občinske volitve zanje, kažejo jasno protesti; še bolj pa je značilno to, da je že prej, nego je bilo odločeno zaradi volitev, oziroma občinskemu uradu znano, jezdil gozdar Feinig po vaseh ter agitiral za prihodnje volitve! Kakor srednjeveški vitez je jezdil od hiše do hiše, raznašal pooblastila ter agitiral na vse kriplje. Ker mu je zadnjič prišla agitacija vsled prevelike obrabe črevljev predraga, hoče si sedaj pomagati drugače. Tudi bo mogel na konju več obleteti, kot je to mogoče peš! O vemo, da se mu cede sline po županske m prestolu v senci »Lindenhofa« in to da neutrudljivo moč! Res izvrsten mož-župan bi bil to, župan na konju! Da, še druge težave so mu na srcu, ki ga tišče kot mlinski kamni. S trebuhom za kruhom! Feinig je gozdar in kot tak ima sveto dolžnost, da skrbi za znižanje najemščine občinskega lova. Seveda 2000 K letno plačati za luksuz, ki se ne obrestuje — to je tudi že Feinigovi »Herrschaft« preveč. To bi se pač lahko odpravilo — pod okriljem župana Feiniga! Ha, to bi bil avanzma! In še marsičesa si želi on, a za sedaj dovolj! Tudi neka druga oseba ne more spatati cele noči vsled neodpravljenih želj po županski časti. Toda dokler so tisti osebi šentpeterski kmetje »neumni butlni in zabiti bindišarji«, ostane ji županov prestol — le pobožna želja. Za župane torej pri nas ni trdo! Ako drugače ne pojde, pa si izvolimo dva! In naši kmetje? Bodo se li res pustili komandirati od privandranih, od

»Volksrata« plačanih posilinemcev? Upamo, da je med domačini dovolj zmognih ljudi, ki so ravnotako poklicani in še morebiti sposobnejši nego nemškutarčki iz Sv. Neže ali od drugod. Li niso izvoljeni možje svojega posla zmogni? Seveda ne, ker še niso prišli na 100% doklad, kakor se to godi po nemškutarških občinah! Imeli bodete, slovenski kmetje, čast, ali ste jo že imeli, sprejeti pod svojo streho visoke goste (kakor Feiniga, Mesnerja, Müllerja itd. še par drugih); laskali se vam bodo, obljubovali vse mogoče in nemogoče, opravljali sedanji občinski odbor in njega gospodarstvo ter farbali ljudi, da dobi sedanji župan vsako leto več plače, kakor se je to zgodilo od strani nekega občinskega odbornika pri zadnjih volitvah! Rez žalosten tak Fortschritt! Pameten človek pač takih neumnosti ne posluša, ker ve, kam pes taco moli. Sicer pa se vsakdo lahko prepriča o neresničnosti takih govorov! Od nasprotnikov vidite, kakega pomena so občinske volitve, od njih se jih učite ceniti. Ako so še za prebivalce izven občine take važnosti, še veliko večje so za občane. Kmet mora vendar priti enkrat k zavednosti, da ni samo za to tukaj, da plačuje — ampak, da ima tudi pravico si svoje može voliti! Več korajže, več ponosa, a manj ponižnosti! Na dan volitve ne sme noben zaveden Slovenec ostati doma; vsi na volišče in proč z malomarnostjo! Kadar pa bodete zagledali enega izmed teh imenovanih ali nimenovanih nemškutarjev, katerih bo prišlo na dan volitev vse polno iz Velikovca, tedaj se spomnite na velike svote, s katerimi so podkupljeni in katere bi vi za svoje pašnike bolj potrebovali kot navedeni. — M. Feinig, posestnik v Sv. Neži. — 3200 K. — J. Glantschnig, posestnik v Št. Štefanu — 4280 K. — A. Stersche, veleposestnik v Sv. Petru — 3200 K.

Velikovec. (Še enkrat!) Že v mesecu decembru lanskega leta je naša »Hranilnica in posojilnica« v »Miru« naznanila zvišanje obrestne mere. Pa vendar se slišijo od strani izposojevalteljev še sedaj pritožbe, zakaj se jim to ni osebno sporočilo. Temu nasproti moramo povedati v pojasnilo, da je naše glasilo v tem oziru naš časnik »Mir«. Ta je zvišanje obrestne mere tudi objavil. Primorani smo bili to storiti, ker je tudi nemška mestna hranilnica zvišala obrestno mero tako za vloge, kakor za posojila. Ljudem pa svetujemo, naj bodo pametni, naj se ne bojijo ne vojske, ne drugih strašil. V hranilnicah, kakor jih imamo, je denar vedno varnejši, kakor pa doma. Naša posojilnica obrestuje vloge po $4\frac{3}{4}\%$, za posojila je treba plačati na vknjižbo po $5\frac{1}{2}\%$, na menice pa po 6%, dokler se razmere ne izpremenijo.

Velikovec. (»Blau-Montag«) si je mislila danes naša električna luč. Če je to drugim dovoljeno, zakaj pa meni ne? Če bi vi, gospod urednik videli, pri kaki razsvetljavi pišem te vrstice, potem bi verjeli; sicer pa ni mogoče verjeti. Poleg mene brli električna svetilka, zraven pa sem moral nažgati vedno zanesljivo svečo. In tako »z združenimi lučmi« vendar vidim papir, po katerem praska moje pero. Ravnokar se domisljam, da danes (kakor tudi sicer pogostokrat) električna radi tega tako slabo gori, ker so je zadnjo soboto v nemški »trudni halji« preveč porabili, kjer so obhajali sedaj v postnem času naši od Slovencev živeči tevtonci (?) svoj »Südmark-Kränzchen«, tako da so bili drugi dan, v nedeljo, vsi obdani z grabežljivimi nemškimi mački. Kaj ne, gospod urednik, v Velikovcu je vedno »lušno pa fletno in tako naprej,« četudi smo v postnem času.

Vogrče. (Žalosten pust) smo imeli letos. Kakor strela z jasnega neba nas je v ponedeljek, dne 27. prosinca, zadela strašna novica, da so našli navsezgodaj zjutraj Kotnikovo mater mrtvo blizu Komana v Replah, ležečo v snegu. Ker je imela neke rane na glavi, se je takoj raznesla grozna govorica, da jo je ubil — njen mož, ki je pozno ponoči prišel iz Doba vinjen domov. Zdravniška komisija, ki je truplo raztelesila, pa je dognala, da jo je na potu domov zadela kap, da se rane na glavi vidijo le v koži in prihajajo samo od padca. Kljub temu pa se govorice o uboju niso polegale, ampak so se šele razširile daleč naokoli. To pa si je mož rajnice tako hudo gnal k

srcu, da se mu je začelo bloditi. Nasledajo nedeljo ponoči so pa tudi njega napadle velike slabosti in v ponedeljek zjutraj, ravno teden po smrti svoje žene, je nenadoma tudi on izdihnil svojo dušo, še prej, da je mogel biti previden s svetimi zakramenti. Zdravnik je konstatiral otrpnjenje srca. Na pepelnico smo ga pokopali. Tako sta tekom enega tedna mož in žena, oba še mlada, neprevidena zapustila ta svet in pustila za seboj osirotelo kmetijo ter šest malih nepreskrbljenih otrok. Zares žalosten predpust! Je pač bilo v adventu, posebno na kvaterno nedeljo ter o božičnih praznikih tam na Prunovem preveč veselo, zato je pa bil pust tem žalostnejši. Naj si ta tužni dogodek izvestni ljudje, katerih se nobena dobra beseda ne prime, le vzamejo kot resen opomin božji k srcu! Rajnega Kotnika, ki je bil star šele 33 let, pa je brezdvomno spravilo v prezgodnji grob le grdo obrekovanje. Ne sodite, da ne boste sojeni! Ugledni Komanovi družini v Replah pa naše pri-srčno sožalje!

Kostanje. (Pogreb g. župnika Dragasnika.) Žalostna vest, da so nas zapustili toliko nam dragi gospod župnik J. Dragasnik, ni potrla samo odborov in članov naših društev, katerih skrben oče so bili, ne samo vernih Kostajncanov, ampak vso okolico, ves okraj; skoro vsako oko se je solzilo in vsako srce je ihtelo. In kako bi ne? Gospod Dragasnik so imeli odprto srce za vsakega, vedeli in znali so dati dober svet vsakemu in bili pripravljeni pomagati, kjer so mogli. Da so bili jako priljubljeni, pokazal je njihov pogreb. Ne samo Kostanje, cela okolica, zlasti pa njegova rojstna župnija Logavas so bile pri pogrebu v takem številu zastopane, kakor ga Kostanje še pri nobenem pogrebu niso gledale, in vse se je solzilo. Pevski zbor iz Logevasi jim je pred župniščem in ob odprtem grobu zapel jako ganljivi žalostinki. Gospod J. Maierhofer, župnik v Pokrčah in prejšnji župnik v Kostanjah, so se v jako ganljivem govoru spominjali rajnega in se poslovili od toliko neustrašeno delavnega tovariša, prijatelja in bližnjega soseda iz svojega domačega kraja, s katerim sta se skupaj šolala. Mrtvaški spreved so vodili č. g. Jožef Fric, župnik v Dvoru; pogreba se je udeležilo mnogo duhovnih sobratov. Zastopane so bile »Krščansko socialna zveza« po č. gosp. dr. G. Ehrlichu, Marijina družba z zastave, Krščansko socialno izobraževalno društvo in hranilnica in posojilnica z nagrobnimi venci in šolarji z učiteljstvom. Nekaj je bilo, nad čemer smo se vsi zgražali. Ko smo mi jokali ob mrtvaškem odru nam č. gospoda župnika, je v Birtovi gostilni vnila in meda tudi godla in plesala neka družba do pepelnice srede zjutraj, kar nas je še bolj bolelo. Pa pravijo, da duhovnika spustujejo, samo v posvetne reči se ne sme vtikati. Se poznamo!

Vernberg. (Orožniška postaja.) Kakor se splošno govori, dobimo s 1. sušcem t. l. novo c. kr. orožniško postajo s sedem v Podravljah podomače pri Huajniku, kateri posestnik je tudi občinski svetovalec; kolikor nam je znano, je tukajšnji občinski odbor napravil sklep, naj občina na merodajnem kraju posreduje, da bo c. kr. orožništvo tudi zmožno slovenskega jezika ter upamo, da se bo ta velevažen sklep tudi vpošteval.

Vernberg. (Posnemanja vredno.) Tukajšnji občinski odbor je v svoji seji z dne 29. listopada 1912 sklenil, vse dosedanje nemške kažipote odstraniti in iste nadomestiti z dvojezičnimi, in sicer s slovenskim na prvem mestu. Ta korak se od tukajšnjega prebivalstva splošno pozdravlja in želeli bi bilo, da se v kratkem času tudi samonemške krajevne table nadomestijo z dvojezičnimi. Slovenski občinski zastopi, posnemajte!

Bistrica v Rožu. (Frankfurtarske barve v naši šoli.) Od več strani se sliši, da prinašajo bistriški šolarji iz šole seboj domov neko majhno knjižico z naslovom »Jahrbüchlein für deutsche Schuljugend« (letopisna knjižica za nemško šolsko mladino) in z mogočnimi frankfurtarskimi barvami na prvi strani. Kako se to strinja z onim paragrafom, s katerim se šolarjem prepovedujejo nacionalni znaki? Kaj pravijo k temu šolske oblasti? Ko bi se pri kakšnem šolarju zasačila kje slovenska trobojnica, bi se ga kaznovalo, da bi bilo strah in

groza, frankfurtarski znaki se jim pa še celo usiljujejo. In da bi naši šolarji tvorili nemško mladino, ali ni to debela laž? In na taki lažnjivi podlagi se naj naša mladina vzgojuje k značajnosti? Sadovi se že kažejo; le oglejte si malo šoli komaj odrasle bistriške pobaline! Ali vas poklicane vzgojitelje še ne bo kmalu srečala pamet? Posebno zaničevanja vredno se nam dozdeva tako početje od neke gospodične, ki se je baje nekdanj štela še za Slovenko. Pa časi se spreminjajo; kaj ne, gospodična, nekdanj Bog, zdaj pa Pok!

Beljak. Iz Trbiža nam prihajajo vedno nove vesti, iz katerih je razvidno, kako se je gospodarilo v bivšem občinskem zastopu pod ex-županom Dreyhorstom. Neki ugledni meščan se je izrazil, da je skrajni čas, da se je pri občini izpremenilo, ker sicer bi bila prišla večina Trbižanov v enem letu v konkurz. Občina ima po tem vzornem gospodarstvu 250.000 K dolga, s čim to poravnati, pa nihče ne ve za svet. Odkar je postal trg Trbiž mesto, vedno bolj propada. Gostilne so prazne, vse vzdihuje po dohodkih, da bi mogel plačati ogromne davke. Eden se boji družega in se mu izogiba; je pač približno, kakor nekdanj v Babylonu. Na to še pride propadla Proschova posojilnica, katere dolg je zrastel na 200.000 K. Ta nesreča vpliva vidno na celo Kanalsko dolino in povzroča silno nevoljo. Ko je Dreyhorst napadal v deželnem zboru l. l. mirne Slovence, gotovo ni slutil, da se bo ta njegov čin tako kmalu in tako kruto maščeval.

SHOD

„Katol. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“

se vrši

v nedeljo 16. svečana t. l., ob 3. uri popoldne v Škocijanu pri Pukartu.

Poroča gospod poslanec Grafenauer.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Celovec.

Shod S. K. S. delavskega društva v soboto dne 8. t. m. je bil srednje dobro obiskan. Prvi govornik je govoril kot strokovnjak o knjigovodstvu sploh in o pomenu pravega knjigovodstva za obrtnike. Govor je bil jako zanimiv in so zborovalci pazno sledili govornikovim besedam. Sklenilo se je, prirediti v delavskem domu tečaj o knjigovodstvu; kdor se hoče vdeležiti tega tečaja, naj se zgłosi v sredo zvečer pri socialnem tečaju ob 8. uri. Obžalovati je edino le to, da se na take shode toliko vabil razpošlje in mnogo brez uspeha; zakaj vendar se ne zanima naše ljudstvo bolj za pouk in izobrazbo? Drugi govornik je govoril o konsumnih društvih, kako napredujejo po Nemškem, Angleškem in drugod, kakšen pomen imajo ti konsumi in kdo ima od takega društva največ koristi.

Guštanj.

Pri občnem zboru našega izobraževalnega društva minolo nedeljo so govorili o pomenu izobrazbe č. gospod župnik Jožef Rozman iz Črneč in pri tem posebno poudarjali izobraževalno stran dobrega časopisja, ki ravno toliko dobrega stori, kakor slabo, lažnjivo časopisje, kakor na primer »Štajerc«, pokvari. Društvo je imelo v pretečenem letu štiri shode. Udov ima 65. Dohodki društva so znašali 219 K 69 vin., stroški 61 K. Novi odbor je sestavljen sledeče: Predsednik Ferdo Lečnik, podpredsednik Ivan Plaznik, tajnik č. g. kaplan Miha Kusterle, blagajnik Anton Konečnik, namestnica Minika Močivnik, odbornik M. Obud ter pregledovalca računov A. Oražem in Luka Kotnik

Ruda.

Naše izobraževalno društvo je priredilo dne 9. t. m. gospodarski shod in sicer po blagoslovu v Fastlnovi gostilni. Udeležba je bila velika. Zgornji prostori v tako prijazni Fastlnovi gostilni so bili vsi zasedeni. Bilo je nad 100 ljudi. Prišlo je tudi nekoliko nasprotnikov, upajmo, da so se nekaj naučili. Shod je otvoril predsednik Melišnik.

Prvi govornik, župnik Poljanec, je govoril o živinoreji in gospodarstvu. Posebno je glede konjereje ljudem iz srca govoril. Treba je, da dobi tudi Podjunska dolina pingavsko pleme, ne pa vse mogočih drugih, ki nimajo nobene cene. Nagovarjal je ljudi za sadjerejo in navduševal za kmetijske podružnice. Drugi govornik je govoril o vzrokih propada kmečkega stanu na Koroškem. Kmet ki cel svet redi, naj se otrese vseh mogočih pijavk, ter naj bo sam svoj. Ljudstvo v Rudi je razumno ter ukaželjno. Vsem udeležencem bi bilo prav, da bi se slični shodi vsaj vsaka 2 meseca priredili. Izobraževalno društvo bo za naprej to tudi storilo.

Kazaze pri Dobrivi.

Minulo nedeljo je priredilo naše izobraževalno društvo svoj prvi redni občni zbor, na katerem se je zbralo okoli 40 članov in tudi nekaj drugih poslušalcev. Govor č. g. J. K a t n i k a iz Dobrivi so vsi navzoči z največjim zanimanjem poslušali. Govoril je o škodi slabega in o koristi dobrega časopisja za naše ljudstvo. Vsi smo bili ene misli z govornikom, da je treba, da čedalje bolj razširimo slovensko katoliško časopisje in izpodmaknemo tla protinarodnemu in protiverskemu. Nato so podali posamezni odborniki svoja poročila. Tajnik M. Lipuš nam je povedal, da je društvo od svoje ustanovitve dne 16. majnika 1912 priredilo štiri shode, na katerih so govorili č. g. Smodej, g. dr. Rožič, g. Mavhler in domači g. župnik. Blagajnik S. Butej je poročal o stanju blagajne in našel, da smo imeli do konca leta 114 K 14 vin. dohodkov in 113 K 88 vin. izdatkov, knjižničar A. Božič pa je naznanil, da ima knjižnica sedaj 70 knjig, katerih naslove je tudi prebral. Odbor se je volil stari, tudi članarina je ostala prejšnja. Sprejelo se je 4 nove člane, tako da šteje društvo sedaj 82 članov. Po poročilih se je shod zaključil.

Društvena naznanila.

Velika prireditve Zveze v Celovcu.

V nedeljo dne 23. februarja se vrši občni zbor Slovenske krščanske socialne zveze in sicer ob 2. uri popoldne v veliki dvorani hotela Trabesinger.

Ob pol 5. uri popoldne priredi Zveza prvi protialkoholni shod na Koroškem. Zvečer ob 7. uri se vrši igra »V krvi«, prireditelji jo podljubeljski igralci.

V št. Lenartu pri Sedmih studencih priredi »Slovenska krščansko-socialna zveza« dvadnevni socialni tečaj dne 16. in 17. februarja.

Možica. Katoliško slovensko izobraževalno društvo »Peca« ima svoje redno mesečno zborovanje v nedeljo dne 16. februarja dopoldne po sv. maši. Govornik pride od »Zveze«.

Bilčovs. Katol. slov. izobraževalno društvo »Bilka« priredi dne 16. februarja ob 3. uri popoldne svoj prvi občni zbor. Govornik pride od »Zveze«.

V Tinjah priredi »Slov. kršč. socialna zveza« dne 16. februarja popoldne po blagoslovu v prošnji ženski shod. Žene in dekleta, pridite v obilnem številu!

Kazaze. Odbor slov. katol. izobraževalnega društva naznanja, da se sprejemajo novi člani in udnina za tekoče leto ter da se bodo izposojevale društvene knjige vsako nedeljo in praznik po sv. maši za moške, po blagoslovu pa za ženske.

Podružnica deželnega kulturnega sveta za občino Bistrica nad Pliberkom vabi na svoj letni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 23. februarja t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni pri Šercarju v Šmihelu nad Pliberkom.

Ali ste že pridobili „Miru“
-- novega naročnika? --

Cerkvene vesti.

Škofijske vizitacije v letu 1913. Dne 19. aprila v Svečah. — 20. v Borovljah. — 21. v Šmarjeti v Rožu. — 22. v Galiciji. — 23. v Žitarivasi. — 24. v Kazazah. — 3. majnika v Beljaku, Sv. Križ. — 4. v Trebnju. — 5. na Osojah. — 6. v Zweikirchenu. — 7. v Obermühlbachu. — 24. v Št. Petru pri Reichenfelsu. — 25. v Preiteneku. — 26. v Št. Jelder-

ti pri Volšpergu. — 27. v Volšpergu. — 28. v Št. Urhu na Godingi. — 29. v Št. Pavlu (samo birmovanje). — 8. junija v Nemškem Bleibergu. — 9. v Št. Jurju na Zili. — 10. v Šmohorju. — 11. v Višprijah. — 12. v Waisach. — 14. v Baldramsdorf. — 15. v Leoben. — 16. v Malti. — 17. v Milštatu. — 18. Radentheim. — 19. v Innerteuchen. — 24. septembra v Ötting. — 25. v Kötschach. — 28. v Lugavi.

Postne pridige v Celovcu ima letos vsak petek zvečer ob 7. uri v stolnici o. Konrad Pohl S. J. Pred pridigo blagoslov.

Umeščen je bil na župnijo Mohljice tamošnji župni upravitelj č. g. Joso Rudl.

Imenovan je provizorjem na Kostanjah č. g. Konrad Mente, kaplan na Mostiču; na njegovo mesto pride g. J. Sindler, kaplan v Radlach.

Zbolel je in dobil večtedenski dopust č. g. Franc Katnik, kaplan v Dobrlivasi.

Prestavljena sta gg. kaplana: Franc Krašna s Prevalj v Dobrlovas, Blaž Wölfl s Slovenjega Plajberga v Prevalje.

Razpisana je župnija Obirsko do 25. sušca t. l.; patron je šentpavelski opat.

Nevarno bolan je č. g. Mihael Baumgartner, dekan in župnik v Kotorčah.

Sv. Križ nad Črnečami. Postne pridige ob petkih ima letos vlč. g. Janez Jurko, župnik v Pamečah. Sloveči govornik nas vodi, z ozirom na letošnji 1600letni jubilej zmage sv. Križa nad poganstvom, v visoko šolo sv. Križa. Govori so vsak petek ob 10. uri; istotako je vedno več maš in romarjem dana lepa priložnost, da opravijo velikonočno spoved.

Sodaliteta Ss. Cordis Jesu vabi na važni sestanek dne 20. t. m. ob 2. uri v Celovcu.

Sodalitas Ss. C. J. za Beljak, Šmohor in Trbiž ima svoj tretji redni sestanek dne 19. februarja v Št. Lenartu pri Sedmih studencih. Poročala bodeta čč. gg. župnika Urh Hafner in Andrej Sadjak o aktualnih pastoralnih vprašanjih. Skupno kosilo ob tri četrt na 12. uro le za tiste, ki se zglasijo pri g. župniku! Začetek ob pol 2. uri, konec ob 3. uri.

Izbira je lahka, kajti kakovost odločuje.

Slast pravega : Francka :, njega jakost in lepa barva usposobljajo ga k najboljšim kavinim pridatkom, ki bo i Vas trajno zadovoljil.

Književnost.

Mati čudovita. Šmarnice. Spisal dr. Josip Jerše, c. kr. profesor v Ljubljani. Ljubljana, 1913. Natisnila Katoliška tiskarna. Samozaložba. Cena v platno vezanemu izvodu z rdečo obrezo 2 K, z zlato obrezo 3 K. Te šmarnice so spisane na podlagi cerkvenih govorov, ki jih je imel pisatelj pri Sv. Petru v Lubljani meseca majnika. Molitvenik je priročen.

Getzemani in Golgota. Premišljevanja in molitve v čast bridkega trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa. Priredil Fr. Ks. Steržaj. V Ljubljani, 1913. Založila Katoliška bukvarna. Kljub obsegu 511 strani, knjižica ni predebela. Ker v slovenščini nimamo mnogo literature te vrste, bo delo dobro došlo. Cena v platno vezani knjigi z rdečo obrezo 2 K 60 vin., v šagrinu z zlato obrezo 3 K 60 vin.

Razglednice o balkanski vojski (najnovejšo izdajo) ima v zalogi trgovina papirja Jožefa Vajncerl, hotel »Trabesinger« v Celovcu.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Gospodarske stvari.

Za gospodinje je važno posebno na večjih posestvih in po gostilnah na deželi, da imajo v svojem vrtu vsajeno gorško leho (gredo, Mistbeet). V gorški lehi se zgodaj spomladi lahko pridela zelenjava za kuhinjo in ni treba vsake stvari kupiti, ravnotako se pridelajo tudi lahko dobre, zanesljive sadike od vseh vrtnih rastlin, ki se pozneje presadijo na prosto. Naprava je preprosta. V jeseni se skoplje čveterokotna jama poljubne dolgoti; to se ravna po potrebi. Globoka naj bo 50 do 70 cm. Zgora se napravi nastavek ali oboj tako prirejen, da se lahko vloži vanj okna. V jamo se natlači slamnatega gnoja, najboljši je konjski, ker je najbolj gorak. Gnoj mora biti suh. Vrh gnoja se po par dneh naloži dobre rodovitne prsti, ki mora biti prerešeta. Okna in oboj se morajo dobro zlagati. Čez noč se pokrijejo okna v zimskem času s slamnatimi odejami, ki se napravijo doma in vrh teh pridejo deske ali polke. — V takih lehah se veliko zelenjave lahko prav zgodaj pridela in ni treba prikuhe pri vrtnarju kupovati, ker je spomladi jako draga. Fritz.

Ljubljanska kreditna banka. V seji upravnega sveta dne 7. t. m. se je odobrila čista bilanca za leto 1912. Čisti dobiček znaša 664.476 K 24 vin. (v letu 1911 484.240 K 28 vin.) — Občnemu zboru, ki se bo vršil dne 5. marca 1913, se je sklenilo predlagati, izplačevati za leto 1912 6% dividendo (24 K na delnico), 141.197 K 11 vin. dodeliti rezervnemu zakladu, 14.724 K 57 vin. pa prenesti na novi račun.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Raznoterosti.

TROJNI UMOR V RINGENWALDU NA NEMŠKEM.

Iz raznih krajev prihajajo v novejšem času poročila o strašnih umorih, kakršnih bi se sramovali najhujši divjaki. Morda je pa to tudi znak napredne kulture! Človek bi menil, da v času, ko ima vsak gorski kot svojo šolo, ko čita že vsak vajenec svoj časopis, da v tem prosvitljenem času, v času »kulturnega napredka«, mora izginiti vsakršna zverinska podivjanost. In vendar se zdi, da podivjanost kljub zunanji oliki le raste, v isti meri, kot izginja pobožnost ljudstva. V Ljubnem na Zg. Štajerskem se je vršila razprava o roparskem umoru nekega Schwarza; razprava je spravila na dan reči, da se človeku ježijo lasje. V Frankfurtu na Nemškem je 13. m. m. obstal, da je izvršil več umorov roparski morilec Sternickel, prava zver v človeški podobi.

V Ringenwaldu so bile pred nedavnim umorjene tri osebe. Preiskava je dognala, da je izvršila trojni umor roparska tolpa pod vodstvom proslulega roparskega morilca Sternickelna, ki so ga iskali že sedem in pol leta. Avgust Sternickel je grozna prikazen v kriminalistiki. Zvit in premeten, velik in močen; več let je bil groza in strah za prebivalce obširnih pokrajin. Nenadoma se je pojavil tupatam, kjer so se ga najmanj nadejali, in če so ga kdaj ujeli, se je vsakokrat znal izmuzniti. Sternickel je iz bogate meščanske rodbine iz pruske Šlezije. Že kot šestnajstletni mladenič je bil zaprt. V teku petindvajset let je presedel 18 let v kaznilnicah. Zadnje štiriletno kazen je dobil zaradi ropa v Striganu na Pruskem.

Na vigred 1905 je prišel iz zapora in se delal, kakor da bi hotel postati pošten delavec. V Plagvicu je vstopil v službo pri mlinarju Štefanu Knappe. Knappe je bil posestnik mlina, oko'i katerega so se 21. in 23. avgusta 1813 vršili ljuti boji med Rusi in Francozi. Sternickel je sprejel tam službo z namenom, da oropa bogatega mlinarja. V mlinu sta bila tudi zaposlena brata Viljem in Reinhold Pitsch, ki ju je premeteni Sternickel kmalu spoznal za sorodna tiča. Izdal jima je svoj načrt, in oba sta bila z njim zadovoljna ter obljubila svojo pomoč. Na binkoštno soboto leta 1905. so izvršili zločin. Mlin je pogorel in izpod oglja so privlekli zažgano truplo mlinarja. Takoj so vedeli, da je krivec Sternickel. Sokrivca so zaprli, Sternickel je pa pobegnil. Sokrivca sta izpovedala, da sta mlin zažgala, mlinarja je pa pahnjal v ogenj Sternickel. Po

tem zločinu je obiskal Sternickel svojo mater, ki je že dvajset let ni videl. Bil je imenitno oblečen in je mater nalagal o svojem lepem življenju. Toda že po preteku 24 ur je odšel in se preko Berolina peljal na Vestfalsko. Prehodil je južno Nemčijo in Avstrijo in je začel končno v Budimpešti prodajati časopisje. Tam so ga spoznali in aretirali. Na Nemškem je pa pobegnil iz zapora. Prijeli so ga že večkrat, pa vsakokrat je znal uiti.

Po umoru v Ringenwaldu so ga zopet prijeli in zaprli uklenjenega v najvarnejši celici v Frankfurtu.

Po večurnem zaslišanju je Sternickel priznal svoje zločine, ki so tako grozni, da so pretresli celo preiskovalnega sodnika, da je zaslihanje prekinil, da se je mogel zopet zbrati. Sternickel je natanko pripovedoval, kako je umoril mlinarja Knappeja. Priznal je, da je izvršil celo vrsto umorov v zadnjih desetih letih. Menijo pa, da se je nalašč obtožil tudi umorov, ki jih ni izvršil, samo da bi preiskava trajala daljše in bi tako pridobil na času.

Čisto po domače je pripovedoval o umoru v Ringenwaldu. Že davno je napravil načrt, kako bi mogel oropati bogatega kmetja Kalischa. Najel je barabe, katerim je obljubil, da jih ne bo izdal. Šli so h Kalischu in se skrili v hlevu, Sternickel je pa šel v hišo, zvil vrvi in jih prinesel v hlev. Ko je prišel v hlev Kalisch, so mu vrgli okoli vratu zanjko. Trije so nategnili zanjko in vrgli Kalischa ob tla. Močan mož se je obupno branil. Morilci so ga morali trdo držati, ga še enkrat vreči ob tla in tako dolgo napejati zanjko, da je izdihnil. Potem so se vsedli, kadili cigarete in sklenili počakati drugo žrtev.

Kmalu nato je prišla v hlev dekla. Tudi njej so vrgli vrv okoli vratu. Toda krepko deklo se je dobro branilo, vrglo v stran zanjko dvakrat in zbežalo. Ujeli so jo, teptali z nogami, bili in jo zadavili. Potem so se morilci smejali komičnemu položaju obeh mrličev.

Nato so umorili Kalischevo ženo. Potem so šli k otrokom in zahtevali od njih ključke do denarja. Pobrli so ves denar in druge vrednosti.

Sternickel je rekel, da se hoče umoriti in da je bil zadnja leta hudo bolan. Najbrž hoče s tem doseči, da bi ga prepeljali v kako preiskovalnico za umobolne, kjer bi lažje pobegnil.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računске listke „Slovenske Straže!“ Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Pravda zaradi ponaredbe pristinih Bradyjevih želodčnih kapljic (prej Marijacejske kapljice imenovane) se pričinja. Vzrok ponaredbe je, ker se Bradyjeve želodčne kapljice vsled svojega tisočerega izvrstnega učinka mnogo zahteva od ubogih in bogatih. Varujte se pred ponaredbami ter zavrnite v papir zavite in vzemite le steklenice v rdečih škaticah z varstveno znamko Marijacejske Matere božje z Jezuškom na desnem naročju in podpisom C. Brady.

Imate bolečine? Revmatične, protinske, v zobeh, glavobol? Ali ste se po prepihu ali drugače prehladili? Poskusite vendar bolečine utehajoči, lekajoči in krepčajoči Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“. Ta je v resnici dober! To ni samo reklama! Dvanajstotnica za poskušnjo 5 kron franko. — Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko).

Slovenske občine in slovenska društva! Spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Loterijske številke.

Brno, 5. februarja: 34, 14, 50, 51, 56.
Gradec, 5. februarja: 24, 9, 21, 43, 39.
Linc, 5. februarja: 46, 25, 63, 18, 85.

Tržne cene v Celovcu

30. svečana 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
Pšenica	23	—	14	50
Rž	21	12	12	54
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—
Oves	20	75	7	44
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	60	7	20
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	8	—	10	—
„ kisló	5	50	8	—
Slama	3	75	5	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	60
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	3	60
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30
„ sur. 1 „	2	—	2	20
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	20	—	26
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	3	20

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do	v kronah	
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	—	—	—	—	—	—	—
Junci	310	—	—	—	—	1	1
Krave	300	480	70	—	—	38	20
Telice	240	—	—	—	—	2	1
Svinje, pitane	—	—	—	146	150	41	41
Praseta, plemena	16	50	—	—	—	200	120
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

Hiša z inventarjem, živino in stavbnim lesom je skupno ali pa vsako posebej naprodaj. — Janez Reichmann, pd. Lesjak v Bilčovsu, p. Bistrica v Rožu.

Prave čebelno-voščene sveče, sveče za pogrebe, olje za večno luč, **med** za pitanje čebel in za zdravilo priporočila po nizki ceni vđani J. Kopač, svečar v Gorici.

Spreten organist, pevovodja in cerkovnik, zmožen nemščine in slovensščine, želi sredi aprila 1913 službo premeniti. — Naslov pove upravništvo „Mira“ št. 7.

Titania brzoparilniki za živinsko krmo
 z odklopljivim obodom, čisto iz kovanega železa in jeklene pločevine so zajamčeno neporušni. Najmanjša uporaba kuriva, najhitrejša napravljanje pare, najkrajše parenje, slaba krma zopet porabna
Titania centrifuge, v sestavi, trpežnosti in natančnosti v posnemanju neprekošene
 Stroji za sejanje, za obračanje sena, senene grablje itd. najboljše kakovosti.
Titania tovarna, Wels št. 214, Zg. Avstrijsko.
 Odlikovana z raznimi državnimi darili in drugimi priznanji prve vrste.
Zastopstva povsod!! — Pošljamo na poizkušnjo. Plačevanje na obroke rado dovoljeno. Prospekti, spričevala zastoj. Zastopniki se iščejo povsod.

Vabilo.
 Hranilnica in posojilnica za Št. Štefan na Zili in okolico
 registrovana zadruga z neomejeno zavezo
 bo imela svoj
letni občni zbor
 dne 16. svečana t. l. ob 3. uri v hranilničnih prostorih pri „Korperju“ v Št. Štefanu na Zili s sledečim sporedom:
 1. Poročilo o delovanju zadruga v preteklem letu.
 2. Odobritev računskega zaključka ter posvetovanje o razdelitvi čistega dobička.
 3. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
 4. Razno.
 K obilni udeležbi vabi
odbor.

Hranilnica in posojilnica v Glinjah
 registrovana zadruga z neomejeno zavezo vabi zadržnike na
občni zbor
 ki se bode vršil
 v nedeljo, dne 2. marca 1913, ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih na Trati.
 Dnevni red:
 1. Poročilo o delovanju zadruga in potrjenje letnega računa.
 2. Razdelitev čistega dobička.
 3. Volitev načelstva in nadzorstva.
 4. Slučajnosti.
Načelstvo.

! 500 kron !
 Vam plačam, če moj uničevalec korenin „Riamazilo“ ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic, trde kože v 3 dneh. Cena lončku z jamčujočim pismom 1 K. **Kemeny, Košice** (Kaschau), I. poštni pređal (12,829) Ogrsko.

Contrheuman je pametno iz učinkujočih snovi izdelano sredstvo.
Contrheuman uporabljajo zdravniki v pogostih slučajih z najboljšimi uspehi.
Contrheuman pomiruje skrinaste, protinove in nevralgične bolečine, odstranjuje boleče srbenje ozeblin in oteklino na členih.
Contrheuman uporabljajo zaradi sigurnega učinka vedno bolj.
 Ne dajte si usiliti nadomestnih sredstev.
1 škatlica K 1.—
 Proti predplačilu K 1.50 se pošlje 1 škatlica }
 „ „ „ 5.— „ „ 5 škatlic } franko
 „ „ „ 9.— „ „ 10 škatlic }
 Izdelovanje in glavna zaloga v
B. FRAGNER-jevi lekarni
 c. kr. dobavitelja,
PRAGA III., št. 203.
 Pozor na ime izdelka in izdelovatelja.
 Dobiva se v Celovcu v lekarnah „Pri angelu“, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Ženitna ponudba.
 Posestnik in rudar pri državnem rudokopu, 39 let star, samski, treznega katol.-narodnega značaja, s premoženjem v vrednosti 7000 K, se želi poročiti s katoliškim, pravno neomadeževanim dekletom z dežele s premoženjem 2000—2500 K. Prednost imajo dekleta 30—35 let, ki so obiskovale kakšno narodno ali gospodinjstvo šolo. Pisma se prosí s celim imenom, če mogoče s sliko, na upravništvo lista „Mir“ št. 7 do 15. marca. Tajnost zajamčena.

Hiša naprodaj.
 V Črni je v vasi blizu farne cerkve ob glavni cesti naprodaj nova enonadstropna hiša z gospodarskim poslopjem in velikim vrtom, ki je pripravna za vsako obrt. Ponudbe sprejema ter daje pojasnila M. Slanič v Črni pri Prevaljah, Koroško.

Najboljše in najmoderneje sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje **Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje 308.**
 Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštnine prosto.

Na kašelj, hripavost in nahod
 dobro vpliva in jih odstranja uporaba zdravniško toplo priporočenega, celo krčeviti kašelj odstranjujočega
THYMOMEL SCILLAE
 dragocen in gotovo učinkujoč izdelek.
 Besedna znamka zavarovana.
 Lajša krčeviti kašelj, zmanjšuje njegovo ponavljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomirjuje kašelj ter odstranjuje težko dihanje.
1 steklenica 2.20 K. Po pošti proti predplačilu 2.90 K pošilja franko 1 steklenico, 7.— K 3 steklenice, 20.— K 10 steklenic. Ne dajte si usiljevati nadomestnih sredstev.
 Povprašajte pri svojem zdravniku.
 Izdelovanje in glavna zaloga v
B. FRAGNER-jevi lekarni,
 c. kr. dvornega dobavitelja,
PRAGA-III., št. 203.
 Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko.
 Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Za ženske in moške obleke!

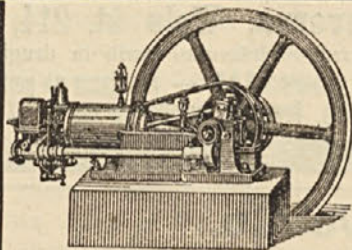
Pogledati ne stane nič.

Kdor želi imeti za Velikonoč lepo, dobro in po ceni obleko, naj piše po vzorce, poštnine proste, na naslov:

Hedžet & Koritnik

Gorica (Primorsko)
manufakturna trgovina na debelo in drobno.

Blago navadno in najfiniješe!

Vsak strokovnjak Vam pove, da so orig. Otmar-motor stabilen ali nepremaklj. in poljedelski stroji iz tovarne

C. Prosch, Celovec,

imejtelja brata inženirja Prosch, najboljši in najzanesljivejši v obratu.

Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

OZNANILO.

Tvrška Bratje Tavčar & Co. je postavila v Celovcu kraj tovarnega kolodvora **parno žago**. Imenovana to je plohe v vsaki količini, tudi na kupuje les, vozove, (plohi se sprejemajo od 12 cm debeline naprej), smrekove, borove, macesnove kakor tudi vsake vrste gozde. Dobiva se tudi žagovina ter vsake vrste odpadki za kurjavo. — Kdor želi natančnejših pojasnil, naj vpraša na žagi.

BRATJE TAVČAR & CO., Celovec.

Moja žena

in vsaka umna in štedljiva gospodinja uporablja namesto dragega kravjega surovega masla za kuho ali za na mizo boljši, bolj zdravi, tečni, izdatnejši in skoro za polovico cenejši

„Unikum“-margarin.

Dobiva se povsod ali naročuje direktno.

Združene ovarne margarina in surovega masla, Dunaj XIV., Tiefenbachgasse 59.

Silno lepo posestvo.

Prodaj ali zamenjam za drugo posestvo (s smrekovim sečnim gozdom) pod zelo ugodnimi pogoji svoje blizu postaje Grabštanj ležeče posestvo z dobrim poslopjem, ki meri okoli 28 hektarov.

Natančnejša pojasnila daje posestnik

Anton Renko,
trgovec v Celovcu.

Postni pastirski list

prevzvišenega gospoda knezoškofa krškega s poslnim redom za Krško škofijo za l. 1913

se dobi v podobi zelo ročne brošurice v tiskarni Družbe sv. Mohorja.
Cena 20 vinarjev.   Cena 20 vinarjev.

Ohranitev zdravega želodca

obstoji posebno v podpiranju in uravnavi prebave in v odstranitvi zaprtja.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujujoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče, je **dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.**

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno depozitarno varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, e. in kr. dvornega dobavitelja, „Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljati K 1.50 se pošlje mala steklenica, za K 2.50 velika steklenica, za K 4.70 dve veliki steklenici, za K 8.— štiri velike steklenice, za K 22.— 14 velikih steklenic poštnine prosto na vse postaje avstro-ogrške monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“, P. Hauser, V. Hauser, H. Gutt.

Thomasova žindra

se na viregred uporablja z najboljšim uspehom na vsake vrste zemlji, za jaro žito in sečne pridelke kakor tudi za zvrhnje gnojenje na jesenske posevke, ki pri setvi še niso dobile nobenih gnojil s fosforovo kislino. Svojo za jamčeno čisto izborno Thomasovo žindro odpošiljamo z varstveno znamko na vrečah in plombah. Dobiva se v vseh na naših lepkih zaznamovanih prodajalnah.

Tovarne Thomasovega fosfata z. z. o. z. Berolin W.

Q. I. 700.

Pred slabo robo svarimo!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splicetu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni odpovedi po **5 1/2 %**